

Geringde vogels in Groningen (5)

Klaas van Dijk

Hierbij de vijfde aflevering van geringde vogels in Groningen. Omdat er afgelopen zomer opvallend veel Lepelaars in de Ezumakeeg (net over de provinciegrens) zaten, besteed ik deze keer wat extra aandacht aan de Lepelaar. Er zijn relatief veel Lepelaars met kleurringen en met een telescoop zijn die meestal af te lezen. Wel moet je goed op de kleurringcombinaties letten, want er zijn veel verschillende mogelijkheden. Bovendien is het van belang om goed te noteren aan welke poot (links of rechts) de kleurringen zitten en welke ring boven en welke ring beneden zit. Voor het bepalen van links of rechts moet je bedenken dat de linkerpoot van een vogel aan dezelfde kant zit als jouw linkerhand. Ook maakt de positie van de metalen ring soms een wezenlijk deel uit van de combinatie. Er bestaan kleurringen zonder inscriptie, kleurringen met één of twee cijfers en/of letters en kleurringen met dikke en/of dunne strepen. Streepcodes worden weergegeven in een driecijfercombinatie waarbij op de ring van boven naar beneden drie posities worden onderscheiden, boven, midden en onder. Op die drie posities kan een 4 mm dikke) te noteren als cijfer 2), een 2 mm dikke (te noteren als cijfer 1) of geen streep staan (te noteren als cijfer 0). Zo wordt een rode streepcodering met drie smalle strepen genoteerd als rood 111. Tegenwoordig krijgen Lepelaars kleurringen waarbij links en rechts dezelfde combinatie wordt gebruikt (zie de derde Lepelaar).

Waarnemingen (voorzien van plaats en datum en nadere bijzonderheden) moeten worden gestuurd naar de Werkgroep Lepelaar, p/a Otto Overdijk, Knuppeldam 4, 9166 NZ Schiermonnikoog (email: o.overdijk@wxs.nl). Je kunt bij twijfel natuurlijk ook altijd contact met mij opnemen.

Drie voorbeelden heb ik uitgekozen. Ze vertellen iets over trekbewegingen en maken duidelijk dat gecoördineerd aflezen veel informatie kan opleveren. De eerste vogel vertelt iets over zwerftochten die sommige Lepelaars in hun eerste levensjaren kunnen ondernemen. Wel zijn er perioden dat niemand de vogel heeft gezien. Het is waarschijnlijk dat de vogel dan in een gebied zit waar geen waarnemers wonen. Het tweede voorbeeld laat zien dat Lepelaars 's winters in Mauretanië zitten. Vermoedelijk geldt dit voor veel Lepelaars. Omdat ze de lange trektocht van zo'n 4.000 km niet in één keer kunnen vliegen, moeten de vogels onderweg diverse malen stoppen. Dit doen ze in Marokko, Spanje en Frankrijk. De laatste vogel maakt duidelijk dat jonge Lepelaars vanaf de tweede helft van juni vliegvlug kunnen zijn.

Lepelaar *Platalea leucorodia*

[kleurringen: zwart H / groen wit] Geringd op 26 mei 1994 als nestjong op de Boschplaat op Terschelling. Hetzelfde jaar werd de vogel op 13 en 22 juli op de Kooiwaard bij Piaam gezien, op 25 juli en 7 augustus in de

Lauwersmeer (Achter de Zwarten en Jaap Deensgat) en op 3 september op het Duitse Waddeneiland Norderney. Pas half mei 1996 werd er weer iets van vernomen. Toen zat de vogel in het Nationaal Park Coto de Doñana (Zuid-Spanje), 2.000 km verwijderd van de Lauwersmeer. Vervolgens zat de vogel tussen 8 juni en 20 juli in Noord-Frankrijk, langs de monding van de Somme. Na een half jaar werd de vogel weer in Zuid-Spanje gezien, rond half februari en begin april 1997. Tenslotte verbleef de vogel vanaf 3 juni 1998 tot half juli in de Ezumakeeg.

Lepelaar *Platalea leucorodia*

[kleurringen: groen 110 rood / blauw oranje] Geringd op 10 augustus 1991 als nestjong op Texel. Na waarnemingen in Zuid-Spanje (12 maart en 6 april 1994), in West-Frankrijk (monding van de Seine, 28 april), op Vlieland (mei) en op het Balgzand (augustus-september 1994) werd de vogel op 6 september 1995 in de Lauwersmeer (Achter de Zwarten) gezien. Ruim een week later (14 september) zat de vogel in Zuidwest-Frankrijk (Marais de Moëze), ruim 1.000 km van de Lauwersmeer verwijderd. In 1996 broedde

de vogel met succes op Schiermonnikoog en begin september werd de vogel weer in Achter de Zwart (Lauwersmeer) gezien. Eind januari 1997 zat de vogel in Mauretanïë, op het eiland Arel op de Banc d'Arguin, zo'n 4.000 km van de Lauwersmeer verwijderd. Begin april 1997 bivakkeerde de vogel enige tijd in Zuidwest-Frankrijk (op 1 april bij de monding van de Gironde en tussen 5 en 10 april in het Marais de Falguérec in het Departement Morbihan) en eind april was de vogel weer terug op Schiermonnikoog. Hier heeft de vogel weer gebroed. In september zat de vogel op het Balgzand en eind januari 1998 weer op het eiland Arel in Mauretanïë. Op 21 maart maakte de vogel weer een tussenstop in Zuidwest-Frankrijk (Marais de Séné) en in mei en juni werd de vogel op Schiermonnikoog gezien. Tussen begin juni en half augustus zat de vogel regelmatig in de Ezumakeeg.

Lepelaar *Platalea leucorodia*

[ARNHEM 8.042.512; tevens voorzien van kleurringen (a groen EY / groen EY)] Geringd op 23 mei 1998 als nestjong op de Oosterkwelder op Schiermonnikoog. Tussen 22 juni en 16 juli regelmatig in de Ezumakeeg, op 2 augustus zat de vogel in de haven van Den Oever.

Bruine Kiekendief *Circus aeruginosus*

[ARNHEM 5.305.647] Geringd op 16 juni 1996 als nestjong op de Dollardkwelders bij Nieuw Statenzijl (53°14'N/07°12'E) door Ben Koks. De vogel werd op 6 september 1996 dood teruggemeld uit Rosnay in midden Frankrijk, departement Indre (46°42'N-01°13'E). De vogel had in ruim twee maanden een afstand afgelegd van 844 km. Bruine Kiekendieven uit Groningen overwinteren hoofdzakelijk in Zuid-Europa. Deze vogel lijkt daar geen uitzondering op te zijn.

Kokmeeuw *Larus ridibundus*

[ARNHEM 3.288.300] Geringd op 11 januari 1979 als na 2KJ in Surhuisterveen, Friesland (53°11'N/06°11'E) door Tseard Hiem-

stra. Afgelezen door Klaas van Dijk op 8 december 1995 op de Oosterhaven (stad Groningen) en nogmaals op 8 december 1998 op het Verbindingskanaal (stad Groningen). Deze vogel is minimaal 21½ jaar oud (geboren in 1977 of eerder) en is de oudste Kokmeeuw die ooit in de stad Groningen werd afgelezen.

Grote Mantelmeeuw *Larus marinus*

[ARNHEM 7.008.242] Geringd op 4 augustus 1988 als 2KJ bij Schuilenburg, Friesland (53°12'N/06°05'E) door Tseard Hiemstra. Afgelezen op 20 november 1997 door Theo Bakker in de haven van Lauwersoog. Deze vogel is geboren in 1987 en was dus ruim tien jaar oud. Het is niet bekend waar deze vogel is geboren en momenteel broedt, maar vermoedelijk is het Scandinavië of noordelijk Groot-Brittannië. Ringwaarnemingen van Grote Mantelmeeuwen in Groningen zijn erg schaars. Dit komt hoofdzakelijk omdat de soort relatief weinig talrijk in Groningen voorkomt. De afstand tussen Schuilenburg en Lauwersoog is 24 km.

Kleine Karekiet *Acrocephalus scirpaceus*

[BRUXELLES 6273866] Geringd op 16 augustus 1997 als 1KJ (dus in 1997 geboren) bij Sinaai, Oost-Vlaanderen (51°09'N-04°03'E) in België. Op 19 mei 1998 werd de vogel vers doodgevonden in Usquert. Een kat van een kennis van Dick Veenendaal kwam thuis met het vogeltje. Het is niet bekend of de vogel in de buurt broedde. Kleine Karekieten trekken namelijk tot ver in mei door.

Ik blijf me aanbevolen houden voor meer informatie over geringde vogels in Groningen. Zowel vondsten van dode vogels als aflezingen van vogels met pootringen, halsbanden e.d. zijn welkom.

Informatie sturen naar:

Klaas van Dijk
Vermeerstraat 48
9718 SN Groningen
050-3182924